

OPOREZIVANJE DRUGOG DOHOTKA

Čulić, Marko

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:528091>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-01**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

OPOREZIVANJE DRUGOG DOHOTKA

Mentor:

mr.sc. Renko Letnić

Student:

Marko Čulić

Split, rujan, 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
1.1. Definiranje problema	2
1.2. Cilj rada.....	2
1.3. Metoda rada	2
1.4. Struktura rada.....	2
2. POREZI.....	3
2.1. Općenito o porezima	3
2.2. Vrste poreza	4
2.3. Načela oporezivanja	7
2.4. Porezni sustav.....	8
3. POREZ NA DOHODAK	10
3.1. Pojam dohotka	10
3.2. Karakteristike poreza na dohodak.....	13
3.3. Porezni obveznik.....	15
3.4. Izvori dohotka	16
4. DRUGI DOHODAK	17
4.1. Obveznici poreza na dohodak od drugog dohotka	19
4.2. Ugovor o djelu	20
4.3. Promjene u oporezivanju drugog dohotka nakon 01.01.2017.....	22
4.4. Građani.....	23
4.4.1. Obračun drugog dohotka po novom zakonu (honorari po ugovoru o djelu,	23
4.4.2. Autorsko djelo	26
4.4.3. Umjetnik koji nije osiguran po osnovi obavljanja umjetničke djelatnosti.....	28
4.4.4 Drugi dohodak - oslobođenja od obveze doprinosa	31
5. ZAKLJUČAK	34
LITERATURA	35
POPIS TABLICA:.....	37
SAŽETAK.....	38
SUMMARY	39

1. UVOD

1.1. Definiranje problema

S obzirom na promjenjivost poreznih zakona, porezi su konstantno predmet rasprava. Porezni sustav bi trebao biti što jednostavniji, ali u Republici Hrvatskoj to nije slučaj, pogotovo pri oporezivanju drugog dohotka. S obzirom na navedeno, u ovom radu će se posebno istražiti oporezivanje drugog dohotka poreznih obveznika.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je identificirati posebnosti poreza, njihovih vrsta i načela oporezivanja. Istraživat će se, pojasniti i kroz primjere prikazati oporezivanje drugog dohotka poreznih obveznika u Republici Hrvatskoj.

1.3. Metoda rada

U ovom radu će se koristiti metoda deskripcije, metoda analize, metoda kompilacije, metoda komparacije i metoda sinteze.

U početku rada će se primjeniti deskriptivna metoda kojom će se jednostavno opisati činjenice, procesi i predmeti u društvu te će se potvrditi njihovi odnosi i veze, zatim metoda analize kojom će se složeni pojmovi raščlaniti na njihove jednostavnije dijelove. Metodom kompilacije će se preuzeti tuđa opažanja, stavovi, zaključci i spoznaje. Metodom komparacije će se usporediti oporezivanje drugog dohotka u Republici Hrvatskoj prije i nakon promjene Zakona. Na samom kraju rada, metodom sinteze, će se izvući zaključci iz analiziranih podataka do kojih smo došli znanstvenim istraživanjem i objašnjavanjem stvarnosti.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od pet dijelova. U uvodnom dijelu su definirani problemi istraživanja, ciljevi rada, metode rada te struktura rada. U drugom djelu objašnjen je pojam poreza, vrste poreza i porezni sustav. Treći dio bavi se pojmom dohotka i oporezivanjem dohotka poreznog obveznika. U četvrtom dijelu obrađen je drugi dohodak, primici koji se smatraju drugim dohotkom, tko su sve obveznici drugog dohotka, ugovorom o djelu i primjerima obračuna oporezivanja drugog dohotka. Na kraju je donesen zaključak, popis literature i tablica kao i sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku.

2. POREZI

2.1. Općenito o porezima

Država stječe svoje prihode u obliku poreza, doprinosa, carina, taksa, naknada i javnog duga. Najvažniji i najizdašniji prihodi države su porezi. Oni su oblik prisilnog davanja koji nameće država, koji nije namjenski usmjeren i koji nema izravnu protučinidbu. Unatoč činjenici da bi bilo teško naći nekoga tko bi pun entuzijazma izrazio sreću što može plaćati poreze, danas ipak nitko razuman ne sumnja u potrebu da se plaćaju porezi. Suvremena država je organizacijski oblik sređenog i uređenog društva bez kojeg bi bilo nemoguće zamisliti život modernog čovjeka. Država putem institucija i mehanizama zadovoljava javni interes odnosno društvene potrebe. A da bi mogla podmiriti materijalne rashode koji su za to potrebni, uvodi i ubire poreze.

“Porezi se uvode zakonom, koji se izglasava u parlamentu koji takav zakon može, ali i ne treba izglasati. U današnje vrijeme se sa stajališta poreznog obveznika često ističe pitanje o broju i vrsti javnih potreba čije financiranje iziskuje prevelike javne rashode. Za porezne obveznike porez zasigurno predstavlja veći ili manji teret. Taj je teret ne samo ekonomski, jer znači smanjenje ekonomske snage poreznog obveznika, već je često naglašen i psihološki pritisak, pogotovo u slučajevima u kojima porezni obveznici nisu suglasni sa svrhom radi koje se ubiru porezi ili smatraju visinu ubranog poreza previsokom ili pak drže da se ubrana sredstva neracionalno troše. U takvim primjerima javlja se otpor poreznih obveznika prema plaćanju poreza, koji oni realiziraju u nastojanjima da izbjegnu poreznu obvezu. Usporedno s pojavom i razvojem poreza možemo stoga pratiti i različita obrazloženja kojima se u raznim razdobljima opravdavalu njihovo ubiranje. Najpoznatije teorije o opravdanju ubiranja poreza vezane su uz osnovne načine i vrijeme uvođenja porezne obveze.“¹

Može se slobodno reći da se ni do današnjih dana nije iskristalizirala i nametnula jednostavna, općeprihvaćena definicija poreza. Porez je prije svega povijesni znamen, znan još od doba stare Atene i Rima. Tijekom vremena porezi su se mijenjali pod utjecajima svakovrsnih političkih, socijalnih, gospodarskih i ostalih čimbenika. Budući da nemamo jedinstveno tumačenje, uvest ćemo ga putem njegovih najznačajnijih odlika. To su:

¹ Jelčić, B. (2011): Porezi: opći dio, str. 26.

- porez je prisilno davanje, što znači da su subjekti koje javna vlast odredi za porezne obveznike dužni ispuniti svoju obvezu, jer ih u suprotnom može snagom svoje fiskalne samostalnosti prisiliti da plate
- porez je davanje bez izravne protučinidbe, što ga posve razlikuje od onih fiskaliteta kod kojih imamo izravnu protučinidbu (pristojbe, doprinosi)
- porez je općenito davanje, što znači da svi plaćaju porez onda kada ispune zakonom propisane uvjete
- porez je davanje fizičkih ili pravnih osoba iz viška proizvoda, a malokad iz imovine
- porez je monetarne prirode, što znači da se redovito plaća u novcu, a malokad u naturi (materijalnim dobrima)
- novci koji se prikupe porezima uzdržavaju proračun, a malokad fondove.²

2.2. Vrste poreza

Najšire prihvaćena klasifikacija poreza formulirana je u Jelčičevoj knjizi, prema kojoj se porezi dijele po sljedećim kriterijima na:

- 1) **subjektne i objektne poreze.** Prema načinu utvrđivanja porezne sposobnosti porezi se dijele na subjektne i objektne poreze. Porezna je sposobnost mogućnost poreznog obveznika da iz svoje ekonomske/porezne snage plati porez. Ako se porezna sposobnost utvrđuje tako da se pritom uzimaju u obzir neke specifične, upravo za tu svrhu određene okolnosti vezanu uz poreznog obveznika, riječ će biti o subjektivnom (osobnom, personalnom) porezu.
U slučajevima kad je za oporezivanje relevantan isključivo predmet (objekt) oporezivanja, a uopće nije važno tko je obveznik poreza utvrđenog za taj objekt – radi se o objektivnim porezima.
- 2) **reparticijski i kvotni porezi.** Klasifikacijski kriterij za podjelu poreza na reparticijske i kvotne je način uvođenja porezne obveze. Kad država želi na određenom području ubrati točno unaprijed utvrđen iznos poreza, učinit će to primjenom reparticijskog poreza, i to tako da će planirani iznos po nekom ključu podijeliti na pojedine porezne obveznike.

² Nikolić, N. (1999): Počela javnog financiranja, str. 77.

Dok kvotne poreze porezni obveznici plaćaju iz svoje ekonomske/ porezne snage prema unaprijed utvrđenoj i poznatoj poreznoj tarifi iz koje se točno vidi „dio“ (kvota) poreza koji će platiti točno određeni porezni obveznik – na poreznu osnovicu poreznog obveznika primijenit će se za tu osnovicu u tarifi konkretnog poreza predviđena stopa, pa porezni obveznik i sam može izračunati koliko poreza treba platiti.

3) **fundirani i nefundirani porezi.** Kad je kriterij za podjelu poreza izvor oporezivanja, tj. odakle će se porezi plaćati, razlikuju se fundirani i nefundirani porezi. Fundirani su oni porezi kojima se oporezuju prihodi od tzv. fundiranih, sigurnih izvora, a nefundirani su oni porezi koji se ubiru iz nestabilnih, nesigurnih izvora.

4) **katastarski i tarifni porezi.** O katastarskim se porezima radi onda kad se visina poreznog opterećenja utvrđuje na osnovi podataka navedenih u katastru, koji je javna isprava. Budući da se podaci navedeni u katastru smatraju točnima, dok se ne dokaže suprotno (jer je to svojstveno katastru kako javnoj ispravi), upravo će oni biti relevantni za utvrđivanje poreznog opterećenja za osobu koja je u toj ispravi navedena kao vlasnik, korisnik ili uživatelj objekta koji se oporezuje.

Tarifni su porezi oni koji se poreznim obveznicima utvrđuju prema podacima navedenima u tarifi, koja je službeni popis podataka važnih za oporezivanje (objekt oporezivanja, porezne stope, porezna jedinica, eventualna porezna oslobođenja i olakšice i sl.)

5) **opći i namjenski porezi.** Za podjelu poreza na opće i namjenske kriterij je svrha za koju će biti uporabljena sredstva koja su prikupljena oporezivanjem. Tako, ako se pri uvođenju nekog poreza unaprijed ne odredi za koju će konkretno svrhu biti uporabljena njime prikupljena sredstva, riječ je o općem porezu.

O namjenskom porezu riječ je kad će se sredstva prikupljena određenim porezom uporabiti samo i upravo za financiranje prethodno određenog rashoda.

6) **redovni i izvanredni porezi.** Prema kriteriju učestalosti pritjecanja prihoda od poreza, oni se dijele na redovne i izvanredne. Redovni su prihodi oni koji se ubiru u redovnim vremenskim intervalima (mjesečno, tromjesečno, polugodišnje, godišnje i sl.) tijekom duljeg vremenskog razdoblja. To su porezi na kojima počiva porezni sustav, jer su najizdašniji, ali i u redovnim okolnostima jamac za podmirenje javnih rashoda.

Izvanredni su porezi oni koji se pojavljuju povremeno i privremeno zbog nepredviđenih ili nepredvidivih događaja koji kreiraju potrebu za dodatnim financijskim sredstvima.

- 7) **glavni i sporedni porezi.** Prema udjelu prihoda od pojedinih poreza u ukupnim poreznim приходima, razlikuju se tzv. glavni i sporedni porezi nekog poreznog sustava. Među većim brojem poreza uključenih u suvremene porezne sustave neki po svojoj izdašnosti daleko nadmašuju druge, zbog čega ih se naziva glavnim porezima. Uz njih ima i onih poreza koji u ukupnim porezima prikupljenim приходima čine tek nekoliko postotaka (ili čak promila), odnosno u njima imaju gotovo simboličan udjel, što ih svrstava među tzv. dopunske odnosno sporedne poreze.
- 8) **sintetički (skupni) i analitički (pojedinačni) porezi.** Razlikuju se po tome oporezuje li se ukupna ekonomska snaga poreznog obveznika ili sam jedan njezin dio. Sintetički su porezi oni kod kojih se oporezuje ukupna ekonomska/ porezna snaga poreznog obveznika, prilikom čega se uzimaju u obzir i njegova osobna svojstva. Analitički porezi su oni kojima se oporezuje određeni prihod i određeni imovinski predmet neovisno o odgovoru na pitanje tko je porezni obveznik. Podjela na sintetičke i analitičke poreze, u pravilu, odgovara podjeli poreza na subjektne i objektne.
- 9) **pretpostavljeni i faktični porezi.** Kao kriterij podjele poreza na pretpostavljene i faktične (činjenične) uzet je modalitet utvrđivanja visine porezne osnovice. Kod pretpostavljenih poreza porezna se obveza utvrđuje na osnovi određenih presumpcija da je porezni obveznik ostvario, odnosno da je mogao ostvariti određeni prihod ili, pak, da je došlo, odnosno da je moglo doći do pojave nekih činjenica koje su relevantne za oporezivanje. Ako se ne ostvare pretpostavljeni očekivani prihodi, odnosno ako ne nastupe neke pretpostavljene činjenice koje se uzimaju u obzir pri oporezivanju, neće doći do ukidanja obveze plaćanja poreza. Porezna obveza kod pretpostavljenih prihoda utvrđuje se prije nego što je ostvaren prihod, odnosno prije nego što je nastupila relevantna činjenica. Kod faktičnih poreza porezna se obveza utvrđuje na osnovi stvarno ostvarenih prihoda ili na osnovi činjenica koje se uzimaju u obzir pri oporezivanju, koje su doista i nastupile. Kod ovih se poreza porezna osnovica utvrđuje naknadno.
- 10) **ad valorem i specifični porezi.** Kriterij za razlikovanje poreza po vrijednosti (ad valorem) i specifičnih poreza je vrsta porezne osnovice koja se rabi pri oporezivanju. Porezi po vrijednosti su oni kod kojih se oporezivanje obavlja na osnovi vrijednosti poreznog objekta. Ta vrijednost može biti stvarna (npr. nabavna cijena) ili se može utvrditi na osnovi procjene (npr. procijenjena vrijednost zgrade). Porezna obveza utvrđuje se u određenom postotku od porezne osnovice.

Kod specifičnih poreza porezna se obveza utvrđuje na osnovi nekih mjernih jedinica. Tako za osnovicu mogu biti uzete jedinice: dužine, zapremnine, težine, površine, snage, nosivosti i dr.

11) **porezi centralnih i lokalnih razina vlasti.** Podjela poreza na one centralnih i one lokalnih razina vlasti učinjena je prema tome kome pripadaju prihodi koji se ubiru oporezivanjem. Ta je podjela posebno važna u federativnim državama. Uvođenje poreza u suvremenim je državama, u pravilu, rezervirano za centralnu razinu vlasti.

Određenu nadležnost u utvrđivanju izvora i vrsta poreza imaju i niže razine vlasti - osobito pri uvođenju onih poreza čije plaćanje ne može ugroziti jedinstvo nacionalnog tržišta i kojima se na određeni način mogu izraziti neki uži interesi i specifičnosti regionalnih i lokalnih razina vlasti.

12) **direktni (neposredni, izravni) i indirektni (neizravni, posredni) porezi.** Podjela na direktne i indirektno poreze zasniva se na kriteriju koji odgovara na pitanje, koji je povod oporezivanju. Prema njemu direktni su porezi oni kojima se oporezuje dohodak odnosno imovina direktno, neposredno se nadovezujući na činjenicu da postoje.

Suprotno tome, indirektni su porezi oni koji se također plaćaju iz dohotka, ali ne u njegovom statičnom stanju (zato jer postoji), nego u njegovom dinamičnom stanju, tj. kad se i samo ako se troši.³

2.3. Načela oporezivanja

Načela oporezivanja su pravila kojih se nadležno tijelo treba pridržavati tijekom etabliranja poreznog sustava kako bi se provodili i postigli ciljevi porezne politike. Vrsta poreznog sustava ovisi o ekonomskom, političkom i kulturnom okruženju. Državni porezni sustav temelji se na četiri načela: ekonomska učinkovitost, pravednost, jednostavnost i provedivost, te elastičnost i izdašnost.

Jedna od vodećih teorija o oporezivanju pripada klasičnom ekonomistu Adam Smithu. Smith je bio prvi ekonomist koji je uvidio da racionalan sustav oporezivanja može biti izgrađen samo ukoliko se postave temeljne pretpostavke koje će poreznom sustavu omogućiti za praktičnu provedbu i osigurati postizanje ciljeva poreznog sustava. Smith je te temeljne pretpostavke formulirao u četiri porezna kanona koja glase:

³ Jelčić, B. (2011): Porezi: opći dio, str. 33-38.

- 1) Svaki građanin je dužan državi plaćati porez i to prema svojoj sposobnosti, prema ekonomskim mogućnostima
- 2) Obveza plaćanja poreza treba biti regulirana zakonom. To znači da porez ne smije biti proizvoljan već unaprijed poznat poreznom obvezniku
- 3) Porez se naplaćuje onda kada je to za poreznog obveznika najpovoljnije
- 4) Troškovi ubiranja poreza moraju biti što niži, kako bi teret poreznih obveznika bio što podnošljiviji, a prihod državne blagajne što veći.⁴

2.4. Porezni sustav

U svakom je poreznom sustavu važno ostvarivanje zacrtanih ciljeva oporezivanja, ako su zacrtani ciljevi oporezivanja u skladu s ostvarenim učincima, odnosno ako smo oporezivanjem uspjeli ostvariti sve ciljeve koji su bili zacrtani, i to na željeni način, govorimo o postojanju tzv. racionalnoga poreznog sustava. Racionalni je porezni sustav svojevrsna utopija jer se uvijek pri ostvarivanju ciljeva oporezivanja javljaju i neki neželjeni učinci. Međutim, što je neki porezni sustav bliži ostvarenju ideje o racionalnosti, to se može smatrati boljim, odnosno poželjnijim. Većina se poreznih sustava razvija stoljećima, poput primjerice poreznog sustava Engleske, Francuske ili pak Njemačke.

Porezni sustav Republike Hrvatske je relativno noviji porezni sustav, a u njegovom je kreiranju trebalo proći i neke teške faze u procesu tranzicije iz samoupravnog socijalizma u porezni sustav koji će biti prilagođen načelima tržišne ekonomije. Uvjetno rečeno, reforma poreznog sustava završena je 1998. godine uvođenjem poreza na dodanu vrijednost (PDV), od kada u našem poreznom sustavu postoje svi temeljni porezni oblici karakteristični za tržišne demokracije. Budući da je riječ o mladom poreznom sustavu, koji se pokušao oblikovati prema suvremenim načelima oporezivanja, karakterizira ga mali broj poreznih oblika te relativna transparentnost, odnosno jednostavnost poreznih zakona. Međutim, učestale promjene osnovnih elemenata oporezivanja unutar temeljnih poreznih oblika, idu u prilog tezi da je naš porezni sustav nestabilan, dakle sklon čestim promjenama, a slab porezni moral i visoka razina siive ekonomije također ga čine i neracionalnim. "Porezni sustav u Hrvatskoj

⁴ Smith, A. (1960): The Wealth of Nations; London; 2.dio „On Taxes“

potrošno je orijentiran, odnosno glavnina poreznih prihoda ubire se od potrošnih poreza ili, drugim riječima, PDV-a i trošarina.“⁵

Dobar porezni sustav mora biti:

1. politički prihvatljiv – neutralan (mjere porezne politike ne bi trebale značajno utjecati na ponašanje poreznih obveznika),
2. pravedan (porez se treba plaćati razmjerno koristima koji se primaju od javnih dobara, odnosno prema poreznoj snazi)
3. fleksibilan,
4. ekonomski učinkovit i jednostavan za primjenu (instrumentarij za praćenje, kontrolu i ubiranje poreza mora biti jednostavan i ekonomičan).⁶

Porezni sustav Republike Hrvatske se sastoji od sljedećih poreza:

- porez na dobit
- porez na dohodak
- porez na dodanu vrijednost
- posebni porezi – akcize
- porez na promet nekretninama
- naknade za priređivanje igara na sreću
- županijski i općinski / gradski porez kao prihodi lokalne i područne samouprave⁷

⁵Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M., Primorac, M. (2012): Javne financije u Hrvatskoj, str. 104-105.

⁶ Bašić, I. (2015): Porezni management, str. 10.

⁷ https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx (10.03.2018.)

3. POREZ NA DOHODAK

“Porezi na dohodak obvezna su davanja kojima se izravno oporezuje dohodak, dakle veličina vezana za osobu. Ti se porezi razlikuju od svih ostalih poreza utoliko što je jedino kod njih porezni izvor (iz kojeg se porez plaća), objekt oporezivanja i porezna osnovica jedno te isto. Porez na dohodak ima posebnu važnost zbog velikog broja mogućih izvedbi tog poreza i zbog njegove fiskalne izdašnosti. Posebno se ističe da je porez na dohodak prikladan da se primjenjuje kao instrument fiskalne politike radi ostvarivanja ciljeva politike distribucije i stabilizacije. Osim toga, izuzetno se često upozorava i upućuje na činjenicu da se porez na dohodak može bolje prilagoditi osobnim okolnostima oporezovanih nego ostali porezi, da dopušta oporezivanje prema gospodarskoj snazi i da pogađa najveći broj kućanstava.“⁸

3.1. Pojam dohotka

Kao što to vrijedi za svaki porez, i za porez na dohodak je utvrđivanje objekta i osnovice oporezivanja od velike važnosti. Kod poreza na dohodak je to, u posebno naglašenoj mjeri, ne samo važno nego i teško. Naime, neutralnost u odnosu na alokacijsku politiku kao i općost (univerzalnost, sveobuhvatnost) oporezivanja, mogu se – izuzimajući posebno politički utemeljene razloge – ostvariti samo onoliko,

- a) koliko se ravnomjerno uspije zahvatiti odnosno obuhvatiti doista ukupni dohodak s jedne, odnosno
- b) oporezivanjem tim porezom kao elemente dohotka ne zahvatiti one veličine koje nisu dohodak.

Kod utvrđivanja predmeta oporezivanja primjenom poreza na dohodak zapravo se utvrđuje obuhvat dobara koja će se oporezovati tim porezom – utvrđuje se, dakle, predmetni obuhvat porezne obveze, koji čine njegova sadržajna i teritorijalna dimenzija. “Pritom sadržajna dimenzija u determiniranju predmeta oporezivanja daje odgovor na pitanje na koji je dio ekonomske snage poreznog obveznika usmjereno oporezivanje dohotka. Teritorijalna pak dimenzija pri utvrđivanju oporezivog dohotka determinira prostor na kojem on nastaje.“⁹

⁸ Brummerhoff, D. (1996): Javne financije, str. 287.

⁹ Arbutina, H. (1997): Određivanje osobnog i predmetnog obuhvata porezne obveze pri oporezivanju dohotka i dobiti, str. 162.

Odabir definicije nekog pojma uvijek je rezultat cilja koji se želi postići. Tako je to slučaj i s definicijom dohotka. Ako je cilj poreza na dohodak definiran time da sredstvima ubranima primjenom poreza na dohodak treba podmiriti potrebe javnog sektora za financijskim sredstvima, pri definiranju ekonomske snage se polazi od toga da je ona izraz odnosno odraz:

1. uvećanja ekonomske mogućnosti raspolaganja određenim sredstvima s jedne, ali je istodobno i
2. ograničena čimbenicima vezanima uz pokrivanje osobnih potreba s druge strane, odabrana bi definicija dohotka morala maksimalno respektirati ova dva aspekta. Dogodi li se pritom da se kao rezultat uvažavanja navedenih pretpostavki, definicija dohotka za potrebe oporezivanja, razlikuje od pojma dohotka koji se rabi u drugim slučajevima, to ne mora niti će biti razlogom da se mijenja ovako, za potrebe oporezivanja, determiniran pojam dohotka. Drugim riječima, odstupanje pojma dohotka kakav je utvrđen za potrebe oporezivanja od općeg pojma dohotka – smatra se opravdanim.

Kao rezultat ovakvog pristupa pri determiniranju poreza na dohodak, proizlazi da se pod tim porezom u najširem smislu razumijevaju danas svi porezi zajedno, kojih je neposredni objekt dohodak koji :

1. se odnosi na ekonomske rezultate koje je ostvarila neka fizička osoba u određenom vremenskom razdoblju, i koji
2. uz istovremeno uzimanje u obzir osobnih okolnosti odražava ekonomsku snagu poreznog obveznika.

Pretpostavka za utvrđivanje dohotka je zbrajanje svih onih ekonomskih veličina koje zajedno čine ekonomsku snagu, koje su se stekle u jednom vremenskom razdoblju, npr. unutar jedne kalendarske godine, kod jedne osobe, ali uz uzimanje u obzir osobnih svojstava odnosno okolnosti svakog poreznog obveznika. A budući da je porez na dohodak – kao što je to i porez na nasljedstva i darove te porez na imovinu – personalni, osobni porez, uzimanje u obzir osobnih svojstava poreznog obveznika je i razumljivo i opravdano.

Razlog zbog kojeg se u obzir uzimaju posebna (osobna) svojstva poreznog obveznika jest u tome, što na poreznu sposobnost poreznog obveznika utječu određene zadaće i izdatci koji su

povezani s osobnim okolnostima u kojima se on nalazi (npr. izdatci koji ne služe privređivanju, niti su izdatci povezani s poslovanjem, a zakonodavac ih prije izravnavanja prihoda i gubitaka priznaje kao odbitne stavke, i sl.)

Suvremena definicija pojma dohotka počiva u financijskoj teoriji na dva koncepta, i to:

1. onome koji se zasniva na periodicitetu pritjecanja određenih prihoda iz onih izvora koje se trajno obnavljaju, i
2. onome koji dohodak promatra kao mogućnost raspolaganja ekonomskim dobrima, odnosno ekonomskom snagom, neovisno o tome odakle (iz kojeg izvora) pritječu pojedini njezini dijelovi, kad su pritekli unutar razdoblja oporezivanja i za koje će se svrhe ona rabiti.¹⁰

Unatoč nastojanjima da se dođe do neke općeprihvaćene definicije dohotka do danas u financijskoj znanosti nije postignut željeni cilj. Nedostatak teorijskog predloška na kojem bi se zasnivala definicija pojma dohotka odrazio se i na praksu poreznih zakonodavstava suvremenih zemalja, gdje se u zakonima kojima se regulira materija oporezivanja dohotka odustaje od neke definicije dohotka. Rješenje se za taj problem danas (još) nalazi u tome da se po načelu enumeracije (nabrajanja) u odgovarajućem propisu navedu pojedini prihodi koji se u određenoj zemlji u svojoj ukupnosti smatraju dohotkom. Pritom ne treba s uma izgubiti postojanje pojedinačnih odredaba, koje tek sve zajedno implicitno omogućuju spoznaju o tome što je to što se u konkretnoj zemlji i konkretnom slučaju ima smatrati dohotkom.

¹⁰ Jelčić, B. (2001): Javne financije, str.228-230.

3.2. Karakteristike poreza na dohodak

Porez na dohodak jedan je od najsloženijih poreza. On na strani države pretpostavlja postojanje dobro organizirane, sposobne, porezne uprave, a na strani poreznih obveznika relativno velik stupanj spremnosti na suradnju, kao i dobro organiziran sustav evidencije podataka potrebnih za razrez (utvrđivanje tog poreza).

Osnovne karakteristike poreza na dohodak su:

- predmet (objekt) oporezivanja
- osnovica poreza na dohodak
- oporeziva porezna osnovica
- povod oporezivanju
- porez na dohodak je direktni porez
- subjekt oporezivanja.¹¹

Predmet (objekt) oporezivanja

Predmet (objekt) oporezivanja porezom na dohodak jesu ukupni prihodi, tj. dohodak poreznog obveznika odnosno tzv. sintetički dohodak. Nasuprot tome i za razliku od sintetičkog oporezivanja dohotka (porezom na dohodak), postoje i porezi kojima se oporezuju pojedini dijelovi odnosno oblici dohotka (analitički porezi). Pritom se za razliku od poreza na dohodak, radi o porezima na pojedine prihode. Tako u nekim poreznim sustavima postoje porezi kao što su, primjerice, porez na prihod od obrtničke djelatnosti, porez na prihod od autorskih prava, porez na prihod ostvaren od honorarnog rada i sl.

Osnovica poreza na dohodak

Osnovica poreza na dohodak je ukupni neto dohodak. On nastaje tako da se od bruto dohotka odbiju propisima utvrđeni odbici, kojima se smatraju oni koji su bili potrebni za njegovo ostvarenje.

¹¹ Jelčić, B. (2011): Porezi, str. 119.

Oporeziva porezna osnovica

Zbog specifičnog karaktera poreza na dohodak kao najosobnijeg osobnog poreza, ona veličina na koju će se primijeniti odgovarajuća porezna stopa kako bi se moglo utvrditi (konačno) opterećenje tim porezom nije porezna osnovica, nego jedna tom porezu svojstvena i prilagođena veličina- tzv. oporeziva porezna osnovica. Naime, kako se pri oporezivanju primjenom poreza na dohodak, odnosno pri utvrđivanju konačnog poreznog opterećenja, priznaju specifične porezne olakšice povezane uz osobu poreznog obveznika, od neto dohotka će se prije oporezivanja najprije odbiti te olakšice i oslobođenja (egzistencijski minimum, određeni odbici povezani uz bračni i obiteljski status i neki drugi odbici) i tek se tada dobije individualna oporeziva porezna osnovica iz koje će porezni obveznik platiti poreza onoliko koliko se dobije kad se za nju primijeni za dobivenu veličinu oporezivog dohotka, predviđena porezna stopa. Stoga porez na dohodak možemo definirati kao a) direktni porez usmjeren na dohodak, b) čija je veličina povezana s fizičkom osobom određenih, za oporezivanje relevantnih svojstava, c) s ciljem da zahvati poreznu sposobnost nastalu kao rezultat propisane aktivnosti, ali d) uz uzimanje u obzir osobnih okolnosti poreznog obveznika.

Povod oporezivanju

Porez na dohodak je porez koji se oslanja na oporezivanje stečenog dohotka. Time se on razlikuje od oporezivanja dohotka u procesu njegove potrošnje. Veličina dohotka koja je relevantna za oporezivanje primjenom poreza na dohodak je iznos, tj. zbroj svih prihoda koji čine dohodak, proteklih u propisima utvrđenom razdoblju. Dakle, za oporezivanje porezom na dohodak nije važno je li, koliko i za koje je svrhe utrošen dohodak, nego koliki je dohodak pritekao poreznom obvezniku u određenom vremenu, neovisno o tome za koje se svrhe on rabio.

Porez na dohodak je direktni porez

Porez na dohodak je direktni (neposredni, izravni) porez, jer se plaća prije i neovisno o trošenju dohotka.

Subjekt oporezivanja

Porez na dohodak se odnosi na fizičke osobe. Iako se gotovo čini da tu karakteristiku poreza na dohodak i ne treba posebno naglašavati, ako se sam dohodak promatra kao kategorija koja se po svojoj biti odnosi na fizičke osobe, ipak ovu osobinu poreza na dohodak treba posebno

istaknuti. To, stoga, što se ponegdje, što je osobito slučaj u anglosaksonskom pravu, pojam dohotka rabi i tumači u širem smislu: pojmom "porez na dohodak" (income tax) obuhvaća se kako individual income tax, što je porez na dohodak u užem smislu (odnosno u onom u kojem se on uglavnom rabi na području Zapadne Europe), tako i corporation income tax, pojam koji se odnosi na porez na dobit (društva), koji je pod tim nazivom uključen u većinu suvremenih poreznih sustava.

3.3. Porezni obveznik

"Obveznik poreza na dohodak je fizička osoba, domaća i inozemna, koja ostvaruje dohodak na području Hrvatske."¹² Domaći obveznik mora imati prebivalište ili uobičajeno boravište u našoj zemlji, a inozemni porezni obveznik je fizička osoba koja samo ostvaruje dohodak u Hrvatskoj ili je zaposlena u državnoj službi Republike Hrvatske.

"Dakle, porezni obveznik je pojedinac, a ne poduzeće. Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku. Osim toga, porezni obveznik je i nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu priteče iz naslijeđenih izvora dohotka".¹³

"Predujam poreza na dohodak odnosno porez na dohodak nasljedniku se utvrđuje po istom izvoru dohotka koji se utvrđivao ostavitelju. Poreznim obveznikom smatraju se rezidenti i nerezidenti. Rezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište, kao i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću."¹⁴

"Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak."¹⁵

¹² Jurković, P. (2002): Javne financije, str.307.

¹³ Kesner-Škreb, M. (2004): Financijska teorija i praksa, str. 501.

¹⁴ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje II., članak 3.

¹⁵ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje II., članak 4.

3.4. Izvori dohotka

Izvori dohotka su primici ostvareni od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja i drugih primitaka. Dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak, jest:

1. dohodak od nesamostalnog rada
2. dohodak od samostalne djelatnosti
3. dohodak od imovine i imovinskih prava
4. dohodak od kapitala
5. dohodak od osiguranja i/ili
6. drugi dohodak.¹⁶

¹⁶ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje III., članak 5.

4. DRUGI DOHODAK

Razlika između svakog pojedinačnog primitka što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Primicima se osobito smatraju:

1. primici po osnovi djelatnosti članova skupština i nadzornih odbora trgovačkih društava, upravnih odbora, upravnih vijeća i drugih njima odgovarajućih tijela drugih pravnih osoba, članova povjerenstava i odbora koje imaju ta tijela i sudaca porotnika koji nemaju svojstvo djelatnika u sudu
2. autorske naknade isplaćene prema posebnom zakonu kojim se uređuju autorska i srodna prava
3. primici po osnovi djelatnosti športaša
4. primici po osnovi djelatnosti trgovačkih putnika, agenta, akvizitera, športskih sudaca i delegata, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika, konzultanata, sudskih vještaka te druge slične djelatnosti
5. primici u naravi – korištenje zgrada, prometnih sredstava, povoljnije kamate pri odobravanju kredita i druge pogodnosti
6. nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja iznad propisanog iznosa
7. primici učenika i studenata na redovitom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga prema posebnim iznad propisanog iznosa
8. stipendije učenicima i studentima za redovito školovanje na srednjim školama, preddiplomskim, diplomskim ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, odnosno preddiplomskim ili specijalističkim diplomskim stručnim studijima iznad propisanog iznosa
9. športske stipendije koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima amaterima za njihovo športsko usavršavanje iz članka iznad propisanog iznosa

10. nagrade za športska ostvarenja i naknade športašima amaterima prema posebnim propisima iznad propisanih iznosa
11. ostali posebno navedeni primici koje fizičkim osobama isplaćuju ili daju pravne i fizičke osobe (obveznici poreza na dobit i obveznici poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti) i drugi isplatitelji i davatelji.

Izdacima koji se priznaju pri utvrđivanju drugog dohotka smatraju se uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja iz primitaka, prema posebnim propisima. Iznimno, pri utvrđivanju drugog dohotka izdaci se priznaju u visini 30% ostvarenih primitaka fizičkim osobama po osnovi:

1. autorskih naknada isplaćenih prema posebnom zakonu kojim se uređuju autorska i srodna prava, uključujući i naknade za isporučeno umjetničko djelo osobama koje obavljaju umjetničku i kulturnu djelatnost
2. profesionalnih djelatnosti novinara, umjetnika i športaša koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju
3. primitaka nerezidenata za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, športske, književne i likovne djelatnosti te djelatnosti u svezi s tiskom, radijem i televizijom te zabavnim priredbama.¹⁷

Neoporezivi iznosi drugog dohotka

- Nagrade učenicima – 1.750,00 kn mjesečno
- Stipendije – 1.750,00 kn mjesečno
- Stipendije za studente koji postižu zapažene rezultate – 4.000,00 kn mjesečno
- Potpore za školovanje djetetu do 15 godina (čl. 9. st. 1. t. 13. Zakona) – 1.750,00 kn mjesečno
- Športske stipendije - 1.750,00 kn mjesečno
- Naknade športašima amaterima – 1.750,00 kn mjesečno
- Nagrade športašima – 20.000,00 kn godišnje
- Primici učenika i studenata preko posrednika – 60.600,00 kn godišnje (15.000,00 kn neoporezivi iznos + godišnji osobni odbitak)¹⁸

¹⁷ Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje VII., članak 39.

¹⁸ <http://www.poslovni-edukator.hr/images/prez/pula2017/isplata%20drugog%20dohotka.pdf> (22.03.2018.)

4.1. Obveznici poreza na dohodak od drugog dohotka

Fizičke osobe koje ostvaruju primitke od kojih se utvrđuje drugi dohodak su obveznici poreza. Porezne obveznike poreza na dohodak može se podijeliti u sljedeće skupine:

1. Članovi predstavničkih i izvršnih tijela državne vlasti i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kad im se primici za rad u tim tijelima ne isplaćuju kao plaća, a po osnovi obavljanja tih djelatnosti nisu osigurani,
2. Članovi skupština i nadzornih odbora trgovačkih društava, upravnih odbora, upravnih vijeća i drugih njima odgovarajućih tijela drugih pravnih osoba, članovi povjerenstava i odbora tih tijela kad im se primici za rad u tim tijelima ne isplaćuju kao plaća, a po osnovi obavljanja tih djelatnosti nisu osigurani,
3. Suci porotnici koji nemaju svojstvo djelatnika u sudu, a po osnovi obavljanja te djelatnosti nisu osigurani,
4. Autori (prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima) kad im se autor ske naknade ne isplaćuju kao plaća ili primitak od slobodnog zanimanja,
5. Trgovački putnici, agenti, akviziteri, sportski suci i delegati, tumači, prevoditelji, turistički djelatnici, konzultanti, sudski vještaci, i druge slične djelatnosti kad im se primici za rad ne isplaćuju kao plaća i ne utvrđuju dohodak od samostalne djelatnosti, a po osnovi obavljanja tih djelatnosti nisu osigurani,
6. Sezonski radnici u poljoprivredi, i to samo nezaposlene osobe, tražitelji zaposlenja i umirovljenici,
7. Sportaši koji primaju sportske stipendije iznad 1.600,00 kn mjesečno i nagrade iznad 20.000,00 kn godišnje, kao i sportaši amateri koji u skladu s posebnim propisima primaju naknade iznad 1.600,00 kn mjesečno,
8. Fizičke osobe koje ostvaruju primitke u naravi izvan radnog odnosa (korištenje zgrada, prometnih sredstava, povoljnije kamate pri odobravanju kredita i druge pogodnosti),
9. Učenici i studenti na redovnom školovanju kad za rad preko učeničkih i studentskih udruga ostvaruju godišnje primitke iznad 50.000,00 kn (umanjeno za posredničku naknadu),
10. Učenici i studenti koji primaju mjesečne stipendije za redovno školovanje na srednjim, višim i visokim školama i fakultetima iznad 1.600,00 kn i studenti na sveučilištima u tuzemstvu koji primaju mjesečne stipendije iznad 4.000,00 kuna, a stipendije su im

dodijeljene za izvrsna postignuća u znanju i u ocjenama i izabrani su na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima,

11. Učenici koji za vrijeme praktičnog rada i naukovanja dobivaju mjesečnu naknadu iznad 1.600,00 kn,
12. Fizičke osobe kojima je isplaćen primitak po osnovi vraćenog doprinosa iz osnovice za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, a obračunan je i uplaćen iz svote što prelazi iznos najviše godišnje osnovice (prema Zakonu o doprinosima),
13. Druge fizičke osobe kojima pravne i fizičke osobe i drugi isplatalji i davatelji isplaćuju ili daju naknade što nisu plaća i mirovina, niti primici od samostalne djelatnosti obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, od slobodnih zanimanja, od poljoprivrede i šumarstva, od imovine i imovinskih prava, od kapitala i od osiguranja,
14. Fizičke osobe kojima je Porezna uprava utvrdila primitak kao razliku između vrijednosti stečene imovine i dokazane visine sredstava za njezino stjecanje.¹⁹

4.2. Ugovor o djelu

Ugovor o djelu je ugovor obveznog, građanskog prava, koji se sklapa temeljem Zakona o obveznim odnosima. Ugovor o djelu je jedini legalan način na koji fizička osoba koja je u radnom odnosu, nezaposlena osoba ili umirovljenik može odraditi posao za neko poduzeće ili obrtnika i za obavljene posao primiti novčanu naknadu. Za obavljanje poslova po ugovoru o djelu pojedinac, fizička osoba treba sa pojedincem / obrtnikom sklopiti ugovor o djelu u pismenom obliku.

Obilježja ugovora o djelu su:

1. izvođač radi za naručitelja samostalno i neovisno o naručitelju djela,
2. izvođač u pravilu ne obavlja poslove u radnom vremenu, nego prema svojoj organizaciji,
3. izvođač posao obavlja osobno, ali najčešće ga može povjeriti i trećim osobama,
4. za obavljene posao izvođač prima naknadu najčešće po obavljenom poslu, odnosno po predaju djela,

¹⁹ Ministarstvo financija, Porezna uprava (2015): Oporezivanje drugog dohotka; Porezne obveze i obvezni doprinosi, VII. dopunjeno i izmjenjeno izdanje, str.4-5.

5. izvođač posao obavlja u prostoru kojeg sam odredi.

Način obračuna naknade po ugovoru o djelu ovisi o:

- ✓ vrsti isporučenog djela
- ✓ da li je osoba koja je izvršila radove u radnom odnosu ili je umirovljenik
- ✓ da li je autor umjetničkog djela član registrirane umjetničke asocijacije.

U pravilu postoje četiri načina obračuna naknade po ugovoru o djelu:

1. ugovor o djelu za fizičke osobe u radnom odnosu ili nezaposlene osobe
2. ugovor o djelu za umirovljenika
3. ugovor za autorsko djelo (autorski honorar)
4. ugovor za autorsko djelo umjetnika (umjetnički honorar).²⁰

Tablica 1: Primjer obračuna naknada po ugovoru o djelu prije promjene Zakona o porezu na dohodak (do 01.01.2017.)

	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu umirovljenika	Autorski honorar	Umjetnički honorar
Bruto iznos	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00
Doprinosi MIO (20 %)	200,00			
Dohodak	800,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00
Paušalno priznati izdatak (30 %)			300,00	300,00
Neoporezivi dio primitka (25 %)				250,00
Osnovica za porez	800,00	1000,00	700,00	450,00
Porez (25 %)	200,00	250,00	175,00	112,50
Prizez (Zagreb 18%)	36,00	45,00	31,50	20,25
Neto iznos	564,00	705,00	793,50	867,25
Poslodavac na prikazani obračun mora još obračunati doprinos za zdravstveno osiguranje.				
Doprinos ZO	130,00			
Ukupan trošak po ugovoru	1.130,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00

Izvor: <https://www.isplate.info/ugovor-o-djelu.aspx> (29.03.2018.)

²⁰ <http://www.mrms.hr/pitanje/ugovor-o-radu-ugovor-o-djelu/> (26.03.2018.)

U tablici su prikazane razlike za sva četiri načina obračuna prema starom zakonu za isti bruto iznos naknade od 1.000,00 kn za fizičku osobu koja ima prebivalište u Zagrebu, te plaća prirez od 18 %. U nastavku rada će se prikazati promjene u oporezivanju drugog dohotka prema novom zakonu koji je stupio na snagu 01.01.2017.

4.3.Promjene u oporezivanju drugog dohotka nakon 01.01.2017.

“Poreznom reformom koja je nastupila od 01.01.2017. došlo je do značajnih izmjena u obračunu drugog dohotka. Izmjene su nastupile u okviru smanjenja stopa oporezivanja i stopa doprinosa na drugi dohodak, dok se ujedno uvode doprinosi u kategorije drugog dohotka gdje se do sada nisu obračunavali.“²¹

Smanjenje stopa za obračun doprinosa prema drugom dohotku

Od 1. siječnja 2017 za sve isplate drugog dohotka prema kojima postoji obveza obračuna doprinosa , doprinosi se obračunavaju po sljedećim stopama:

- doprinosi za mirovinsko I. stup – stopa 7,5% (prije 15%), odnosno 10% za umirovljenike i druge obveznike samo I. stupa (prije se primjenjivao izuzetak od obračuna doprinosa za umirovljenike),
- doprinosi za mirovinsko II. stup – stopa 2,5%, odnosno 0% za umirovljenike, te
- doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje – stopa 7,5 % (prije 15%).

Smanjenje stope oporezivanja drugog dohotka

Prema novom Zakonu o porezu na dohodak, stopa poreza na dohodak kojim se oporezuje porezna osnovica po osnovi drugog dohotka smanjuje se na 24 %, u odnosu na prijašnjih 25%. Naime, uvodi se i obvezno godišnje oporezivanje drugog dohotka. Prema izmjenama kada bi porezni obveznik ostvario primitke po osnovi drugog dohotka do visine peterostruke svote osnovice osobnog odbitka (12.500,00 kn), isti bi se oporezivao samo godišnjom stopom od 24 %, u protivnom 36%. Na sve isplate drugog dohotka koje će isplatitelji isplaćivati nakon 1. siječnja 2017. godine doprinosi i porez na dohodak obračunavaju se prema načelu blagajne, bez obzira na to kada su ugovori sklopljeni. Za primitke od kojih se utvrđuje drugi

²¹ <http://www.ekonos.hr/arhiva/oporezivanje-drugog-dohotka-nakon-01-01-2017-ukljucujuci-autorske-honorare/> (06.04.2018.)

dohodak isplatitelji su obvezni predati obrazac JOPPD na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan.

4.4.Građani

Građanima se smatraju fizičke osobe koje mogu biti obveznici:

- poreza na dohodak od nesamostalnog rada po osnovi primitka plaće i mirovine (radnici i umirovljenici),
- poreza na dohodak od drugog dohotka (autori, umjetnici, učenici/studenti, članovi skupštine nadzornog ili upravnog odbora, te trgovački putnici koji uključuju i agente, akvizitere, tumače, prevoditelje, turističke djelatnike, konzultante, sudske vještake i druge slične djelatnosti kad im se primici za rad ne isplaćuju kao plaća, dohodak ne utvrđuju na temelju propisanih poslovnih knjiga i nisu osigurani po osnovi obavljanja tih djelatnosti),
- poreza na dohodak od kapitala (stjecatelji vlastitih dionica, korisnici opcijskog prava, primatelji dividendi i udjela u dobiti),
- poreza na dohodak od osiguranja (stjecatelji primitka od životnog osiguranja).²²

4.4.1. Obračun drugog dohotka po novom zakonu (honorari po ugovoru o djelu, razne naknade vanjskim suradnicima i dr.)

Osobe koje obavljaju navedene djelatnosti obveznici su poreza na dohodak od drugog dohotka, prireza porezu na dohodak, doprinosa za mirovinsko osiguranje te poreza na dodanu vrijednost ako je vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga bez PDV-a u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 300.000,00 kn, zbog čega su obvezne upisati se u registar obveznika PDV-a. Obveznik obračuna, obustave i uplate poreza na dohodak, prireza i doprinosa je isplatitelj primitka.

1. Porez na dohodak od drugog dohotka plaća se prilikom svake isplate i istovremeno s isplatom primitka po stopi od 24% i to na ukupni primitak umanjen za doprinos za mirovinsko osiguranje (10%).

²² <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/GradjaniPocetna.aspx> (18.04.2018.)

2. Prirez porezu na dohodak plaća se na iznos poreza na dohodak i to u slučaju kada obveznik ima prebivalište odnosno uobičajeno boravište na području općine ili grada koji je svojom odlukom propisao prirez porezu na dohodak.

3. Doprinos za mirovinsko osiguranje plaća se u iznosu od 10% ukupnog primitka (za osobe u drugom stupu mirovinskog osiguranja plaća se 7,5% na temelju generacijske solidarnosti, a 2,5% na temelju individualne kapitalizirane štednje).

4. Porez na dodanu vrijednost - ako je obveznik upisan u registar obveznika PDV-a obvezan je izdavati račune s iskazanim PDV-om po stopi 25%, uplaćivati porez u korist državnog proračuna, podnositi prijave poreza na dodanu vrijednost te voditi poslovne knjige u skladu s propisima.

Tablica 2: Shema obračuna doprinosa i poreza na drugi dohodak na ugovorenu bruto svotu

Redni broj	Opis
1.	Bruto svota drugog dohotka
2.	Doprinos za mirovinsko 10 % I. stup 7,5 % II. stup 2,5 %
3.	Porezna osnovica (red. br. 1 – 2)
4.	Porez 24 %
5.	Prirez (red. br. 4 x stopa prireza)
6.	Ukupno porez i prirez (red. br. 4 + 5)
7.	Neto (red. br. 1 – 2 – 6)
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje 7,5 %
9.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 8)

Izvor: Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 28.

Tablica 3: Primjer isplate naknade prema ugovoru o djelu

Redni broj	Opis	Iznos u kn
1.	Bruto svota drugog dohotka	1.000,00
2.	Doprinos za mirovinsko 10 % I. stup 7,5 % II. stup 2,5 %	100,00 75,00 25,00
3.	Porezna osnovica (red. br. 1 – 2)	900,00
4.	Porez 24 %	216,00
5.	Prirez (red. br. 4 x stopa prireza)	38,88
6.	Ukupno porez i prirez (red. br. 4 + 5)	254,88
7.	Neto (red. br. 1 – 2 – 6)	645,12
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje 7,5 %	75,00
9.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 8)	1.075,00

Izvor: izrada autora

Isplaćuje se naknada za posao prema ugovoru o djelu u iznosu 1.000,00 kn bruto. Osoba je osiguranik drugog mirovinskog stupa, te živi u Zagrebu gdje je stopa prireza 18 %. Sukladno prikazanom obračunu ukupan trošak isplatitelja drugog dohotka je 1.075,00 kn, dok se primatelju na žiro – račun isplaćuje 645,12 kn.

Formula za koeficijent za preračunavanje neto svote drugog dohotka u bruto svotu se utvrđuje prema sljedećoj formuli:

$$K_{ppr} = \frac{(ppr \times 0,9) + 10}{100 - (ppr \times 0,9) + 10} + 1^{23}$$

p = porezna stopa (24 %)

kpr = koeficijent prireza (p : 100 + 1)

ppr = stopa poreza uvećana za prirez (p x kpr)

kppr = koeficijent poreza i prireza

Tablica 4: Koeficijenti za preračun neto naknade u bruto

Stopa prireza	Koeficijent	
	Bruto	Ukupni trošak
0	1,4619883	1,5716374
1	1,4666197	1,5766162
2	1,4712806	1,5816266
3	1,4759712	1,5866690
4	1,4806918	1,5917437
5	1,4854427	1,5968509
6	1,4902241	1,6019909
7	1,4950365	1,6071642
8	1,4998800	1,6123710
9	1,5047550	1,6176117
10	1,5096618	1,6228865
11	1,5146008	1,6281958
12	1,5195721	1,6335400
13	1,5245762	1,6389194
14	1,5296133	1,6443343
15	1,5346839	1,6497851
18	1,5500992	1,6663566

Izvor: https://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/ripup_01-2017-194.pdf (23.04.2018.)

²³ Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 28.

4.4.2. Autorsko djelo

Autori su obveznici poreza na dohodak od drugog dohotka, prireza porezu na dohodak, doprinosa za mirovinsko osiguranje te poreza na dodanu vrijednost ako je vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga bez PDV-a u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 300.000,00 kn, zbog čega su obvezni upisati se u registar obveznika PDV-a. Obveznik obračuna, obustave i uplate poreza na dohodak i prireza je isplatitelj primitka.

1. Porez na dohodak od drugog dohotka plaća se po stopi od 24% i to na ukupni primitak umanjen za 30% priznatih izdataka i 10% doprinosa za mirovinsko osiguranje.
2. Prirez porezu na dohodak plaća se na iznos poreza na dohodak i to u slučaju kada autor ima prebivalište odnosno uobičajeno boravište na području općine ili grada koji je svojom odlukom propisao prirez porezu na dohodak.
3. Doprinos za mirovinsko osiguranje plaća se u iznosu od 10% ukupnog primitka (za osobe u drugom stupu mirovinskog osiguranja plaća se 7,5% na temelju generacijske solidarnosti, a 2,5% na temelju individualne kapitalizirane štednje).
4. Porez na dodanu vrijednost - ako je obveznik upisan u registar obveznika PDV-a obavezan je izdavati račune s iskazanim PDV-om po stopi 25%, uplaćivati porez u korist državnog proračuna, podnositi prijave poreza na dodanu vrijednost te voditi poslovne knjige u skladu s propisima.

Tablica 5: Shema obračuna doprinosa, autorski honorar i porez

Redni broj	Opis
1.	Bruto svota autorskog honorara
2.	Paušalni izdatak 30 %
3.	Osnovica za doprinose (red. br. 1 - 2)
4.	Doprinos za MO 10 % I. stup 7,5 % II. stup 2,5 %
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 - 4)
6.	Porez (red. br. 5 x 24 %)
7.	Prirez (red. br. 6 x stopa prireza)
8.	Ukupno porez i prirez (red. br. 6 + 7)
9.	Neto honorar (red. br. 1 - 4 - 8)
10.	Doprinos za zdr. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)
11.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 11)

Izvor: Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 28.

Tablica 6: Primjer obračuna isplate autorskog honorara

Redni broj	Opis	Iznos u kn
1.	Bruto svota autorskog honorara	1.000,00
2.	Paušalni izdatak 30 %	300,00
3.	Osnovica za doprinose (red. br. 1 - 2)	700,00
4.	Doprinos za MO 10 %	70,00
	I. stup 7,5 %	52,50
	II. stup 2,5 %	17,50
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 - 4)	630,00
6.	Porez (red. br. 5 x 24 %)	151,20
7.	Prizez (red. br. 6 x stopa prizeza)	27,22
8.	Ukupno porez i prizez (red. br. 6 + 7)	178,42
9.	Neto honorar (red. br. 1 - 4 - 8)	751,58
10.	Doprinos za zdr. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)	52,50
11.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 11)	1.052,50

Izvor: izrada autora

Isplaćuje se autorska naknada u iznosu 1.000,00 kn bruto. Osoba je osiguranik drugog mirovinskog stupa, te živi u Zagrebu gdje je stopa prizeza 18 %. Sukladno prikazanom obračunu ukupan trošak isplatitelja autorskog honorara je 1.052,50 kn, dok se primatelju na žiro – račun isplaćuje 751,58 kn.

Koeficijent za preračunavanje neto svote u bruto svotu autorskog honorara izračunava se prema sljedećoj formuli:

$$K = \frac{(ppr \times 0,63) + 7}{100 - (ppr \times 0,63) + 7} + 1^{24}$$

Tablica 7: Koeficijenti za preračun neto autorske naknade u bruto

Stopa prizeza	Koeficijent	
	Bruto	Ukupni trošak
0	1,2840267	1,3514381
1	1,2865244	1,3540670
2	1,2890319	1,3567061
3	1,2915491	1,3593555
4	1,2940762	1,3620152
5	1,2966132	1,3646854
6	1,2991602	1,3673661
7	1,3017172	1,3700574
8	1,3042843	1,3727592
9	1,3068615	1,3754718
10	1,3094490	1,3781951
11	1,3120467	1,3809291
12	1,3146547	1,3836741
13	1,3172731	1,3864300
14	1,3199020	1,3891969
15	1,3225414	1,3919748
18	1,3305233	1,4003757

Izvor: https://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/ripup_01-2017-194.pdf

²⁴ Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 29.

4.4.3. Umjetnik koji nije osiguran po osnovi obavljanja umjetničke djelatnosti

Umjetnici koji primaju naknade za isporučena umjetnička djela, a nisu osigurani po osnovi obavljanja umjetničke djelatnosti, obveznici su poreza na dohodak od drugog dohotka i prireza porezu na dohodak, te poreza na dodanu vrijednost ako je vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga bez PDV-a u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 300.000,00 kn, zbog čega su obvezni upisati se u registar obveznika PDV-a. Obveznik obračuna, obustave i uplate poreza na dohodak i prireza je isplatitelj primitka.

1. Porez na dohodak od drugog dohotka plaća se po stopi od 24% na ukupni primitak umanjeno za 55%. Umjetničko djelo se dokazuje potvrdom nadležne strukovne umjetničke udruge ili ovlaštene agencije prema popisu Ministarstva kulture.
2. Prirez porezu na dohodak plaća se na iznos poreza na dohodak i to u slučaju kada umjetnik ima prebivalište odnosno uobičajeno boravište na području općine ili grada koji je svojom odlukom propisao prirez porezu na dohodak.
3. Doprinos za mirovinsko osiguranje plaća se u iznosu od 10% ukupnog primitka (za osobe u drugom stupu mirovinskog osiguranja plaća se 7,5% na temelju generacijske solidarnosti, a 2,5% na temelju individualne kapitalizirane štednje).
4. Porez na dodanu vrijednost - ako je obveznik upisan u registar obveznika PDV-a obavezan je izdavati račune s iskazanim PDV-om po stopi 25%, uplaćivati porez u korist državnog proračuna, podnositi prijave poreza na dodanu vrijednost te voditi poslovne knjige u skladu s propisima.²⁵

Umjetničko djelo određuje se potvrdom nadležne strukovne umjetničke udruge ili ovlaštene agencije da se radi o umjetničkom djelu. Podatke o strukovnim umjetničkim udrugama i ovlaštenim agencijama daje Ministarstvo kulture. Popis ovlaštenih strukovnih umjetničkih udruga i ovlaštenih agencija: [☞](#)

- Hrvatsko društvo filmskih djelatnika, [☞](#)
- Hrvatska udruga filmskih snimatelja, [☞](#)
- Društvo hrvatskih filmskih redatelja, [☞](#)
- Hrvatsko društvo glazbenih umjetnika, [☞](#)

²⁵ <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Drugi%20dohodak/Umjetnik.aspx>

- Hrvatska udruga orkestralnih i komornih umjetnika, [?](#)
- Hrvatska glazbena unija, [?](#)
- Hrvatsko društvo skladatelja, [?](#)
- Društvo hrvatskih književnih prevodilaca, [?](#)
- Društvo hrvatskih književnika, [?](#)
- Hrvatsko društvo pisaca, [?](#)
- Hrvatsko društvo kazališnih kritičara i teatrologa, [?](#)
- Hrvatsko društvo filmskih kritičara, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Dubrovnik, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Istre, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Zagreb, [?](#)
- Hrvatska udruga likovnih umjetnika Split, [?](#)
- Hrvatsko akademsko društvo likovnih umjetnika Zadar, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Međimurja, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Osijek, [?](#)
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Varaždin, [?](#)
- Hrvatsko udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti, [?](#)
- Hrvatsko društvo naivnih umjetnika, [?](#)
- Hrvatsko dizajnersko društvo, [?](#)
- Udruženje hrvatskih arhitekata, [?](#)
- Hrvatsko društvo dramskih umjetnika, [?](#)
- Udruga plesnih umjetnika Hrvatske, [?](#)
- Udruga profesionalnih plesnih umjetnika „Puls“, [?](#)
- Hrvatsko društvo profesionalnih baletnih umjetnika i [?](#)
- Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika.²⁶

²⁶ https://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/ripup_01-2017-194.pdf

Tablica 8: Shema obračuna doprinosa i poreza na autorski honorar umjetnika

Redni broj	Opis
1.	Bruto svota autorskog honorara
2.	Paušalni izdatak 55 %
3.	Osnovica za doprinose (red. br. 1 – 2)
4.	Doprinos za MO 10 % I. stup 7,5 % II. stup 2,5 %
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 – 4)
6.	Porez (red. br. 6 x 24 %)
7.	Priraz (red. br. 6 x stopa priraza)
8.	Ukupno porez i priraz (red. br. 6 + 7)
9.	Neto honorar (red. br. 1 – 4 – 8)
10.	Doprinos za zdr. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)
11.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 11)

Izvor: Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 29.

Tablica 9: Primjer obračuna isplate autorskog honorara umjetnika

Redni broj	Opis	Iznos u kn
1.	Bruto svota autorskog honorara	1.000,00
2.	Paušalni izdatak 55 %	550,00
3.	Osnovica za doprinose (red. br. 1 – 2)	450,00
4.	Doprinos za MO 10 % I. stup 7,5 % II. stup 2,5 %	45,00 33,75 11,25
5.	Porezna osnovica (red. br. 3 – 4)	405,00
6.	Porez (red. br. 6 x 24 %)	97,20
7.	Priraz (red. br. 6 x stopa priraza)	17,50
8.	Ukupno porez i priraz (red. br. 6 + 7)	114,70
9.	Neto honorar (red. br. 1 – 4 – 8)	840,30
10.	Doprinos za zdr. osig. (red. br. 3 x 7,5 %)	33,75
11.	Ukupno trošak isplatitelja (red. br. 1 + 11)	1.033,75

Izvor: izrada autora

Isplaćuje se autorska naknada u iznosu 1.000,00 kn bruto. Osoba ima potvrdu umjetničke udruge kojom stječe pravo na dodatno priznavanje 25 % izdataka te živi u Zagrebu gdje je stopa priraza 18 %. Sukladno prikazanom obračunu trošak isplatitelja autorskog honorara umjetnika je 1.033,75 kn, dok se primatelju na žiro – račun isplaćuje 840,30 kn.

Koeficijent za preračunavanje neto svote autorskog honorara umjetnika utvrđuje se prema sljedećoj formuli:

$$K = \frac{(ppr \times 0,4050) + 4,5}{100 - (ppr \times 0,4050) + 4,5} \quad 27$$

²⁷ Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 29.

Tablica 10: Koeficijenti za preračun neto autorske naknade (55% priznati izdatak) u bruto

Stopa prireza	Koeficijent	
	Bruto	Ukupni trošak
0	1,1657729	1,2051177
1	1,1670954	1,2064848
2	1,1684209	1,2078551
3	1,1697493	1,2092284
4	1,1710809	1,2106048
5	1,1724154	1,2119844
6	1,173753	1,2133672
7	1,1750937	1,2147531
8	1,1764374	1,2161421
9	1,1777842	1,2175344
10	1,179134	1,2189298
11	1,180487	1,2203285
12	1,1818431	1,2217303
13	1,1832023	1,2231354
14	1,1845646	1,2245437
15	1,1859301	1,2259553
18	1,1900455	1,2302095

Izvor: https://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/ripup_01-2017-194.pdf

4.4.4 Drugi dohodak - oslobođenja od obveze doprinosa

Iznimke od obveze doprinosa prema primicima su:

- nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja
- nagrade redovitim studentima za stručnu praksu
- stipendije
- športske stipendije
- potpore obitelji u slučaju smrti radnika
- pomoći za školovanje djece u osnovnoj školi
- naknada za rad djece mlađe od 15 godina
- stalne mjesečne nagrade članovima HAZU
- naknade športskim sucima i delegatima (amaterski sport)
- primitke po osnovi drugog dohotka koji se isplaćuju nasljedniku
- renta koju bivši poslodavac po sudskoj presudi isplaćuje članu obitelji bivšeg radnika
- novčane pomoći koje JLS isplaćuju u svrhu zaštite majčinstva, prema posebnim propisima

- naknada nezaposlenom mobiliziranom građaninu, po posebnim propisima
- drugi dohodak utvrđen kao razlika između imovine i prijavljenih prihoda²⁸

Tablica 11: Obračun doprinosa i poreza na dohodak na ugovorenu bruto svotu

Redni broj	Opis
1.	Bruto svota drugog dohotka
2.	Porez na dohodak 24 %
3.	Prirez (red. br. 2 x stopa prireza)
4.	Ukupno porez na dohodak i prirez (red. br. 2 + 3)
5.	Neto svota (red. br. 1 - 4)

Izvor: Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 29.

Tablica 12: Primjer obračuna isplate drugog dohotka oslobođenog doprinosa

Redni broj	Opis	Iznos u kn
1.	Bruto svota drugog dohotka	1.000,00
2.	Porez na dohodak 24 %	240,00
3.	Prirez (red. br. 2 x stopa prireza)	43,20
4.	Ukupno porez na dohodak i prirez (red. br. 2 + 3)	283,20
5.	Neto svota (red. br. 1 - 4)	716,80

Izvor: izrada autora

Isplaćuje se naknada u iznosu 1.000,00 kn bruto. Osoba živi u Zagrebu gdje je stopa prireza 18 %. Sukladno prikazanom obračunu ukupan trošak isplatitelja je 1.000,00 kn, dok se primatelju na žiro – račun isplaćuje 716, 80 kn.

Koeficijent za preračunavanje neto svote u bruto svotu drugog dohotka na koji se ne plaćaju doprinosi utvrđuje se prema sljedećoj formuli:

$$K = \frac{kpr}{100 - kpr} + 1$$
²⁹

²⁸ Narodne novine, (2017): Zakon o doprinosima: poglavlje IX., članak 209.

²⁹ Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 29.

Tablica 13: Primjer preračunavanja neto svote drugog dohotka u bruto svotu uz primjenu prireza 18 %

Redni broj	Opis	Ugovor o djelu, drugi dohodak u naravi i sl.	Autorski honorar	Autorski honorar umjetnika	Drugi dohodak oslobođen doprinosa
1.	Neto svota drugog dohotka	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
2.	Koeficijent	1,550099206	1,330523268	1,190045507	1,395089285
3.	Bruto svota drugog dohotka (red. br. 1 x red. br. 2)	7.750,50	6.652,62	5.950,23	6.975,45
4.	Paušalni izdatak 30 %	-	1.995,78	-	-
5.	Paušalni izdatak 55 %	-	-	3.272,63	-
6.	Osnovica za doprinose (red. br. 2 – 3 – 4)	7.750,50	4.656,83	2.677,60	-
7.	Doprinosi za MO 10% 7,5 % I. stup 2,5 % II. stup	775,05	465,68 349,26 116,42	267,76 200,82 66,94	- - -
8.	Porezna osnovica	6.975,45	4.191,15	2.409,84	6.975,45
9.	Porez na dohodak 24 %	1.674,11	1.005,88	578,36	1.674,11
10.	Prirez porezu na dohodak 18 %	301,34	181,06	104,11	301,34
11.	Ukupno porez i prirez	1.975,45	1.186,94	682,47	1.975,45
12.	Neto svota	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
13.	Doprinos za zdr. osig.	581,29	349,26	200,82	-

Izvor: Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 30.

5. ZAKLJUČAK

Hrvatski porezni sustav je vrlo složen i usklađen je s europskim načelima, u kojem je izjednačen položaj svih poreznih obveznika. Novi sustav oporezivanja dohotka u Republici Hrvatskoj, koji je stupio na snagu od 1. siječnja 2017., ima sva obilježja dvojnog ili dualnog dohotka prema kojem je ukupan dohodak podijeljen na dva dijela. Prvi dio je nazvan godišnjim dohotkom kojim se smatra ukupni dohodak od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti (to su dohoci ostvareni od nesamostalnog i samostalnog rada) koji se oporezuju progresivnim stopama (24% i 36%) i koji se obračunava na temelju godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, dok je drugi dio nazvan konačnim dohotkom kojim se smatra svaki isplaćeni pojedinačni iznos dohotka od imovine i imovinskih prava, kapitala i osiguranja i drugog dohotka koji se smatra konačnim (tu spadaju svi oblici drugog dohotka osim drugog dohotka po osnovi povrata doprinosa i drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena) koji se oporezuju po proporcijalnim stopama (12%, 24% i 36%) i za koje porezni obveznik ne može podnijeti godišnju poreznu prijavu niti za te dohotke Porezna uprava provodi poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak a niti se mogu priznati osobni odbici. Svi primici po osnovi drugog dohotka (drugi dohodak općenito – npr. po osnovi ugovora o djelu koji ostvaruju umirovljenici, autorske naknade i naknade umjetnika) podliježu plaćanju doprinosa i to po sniženim stopama, od 10% za mirovinsko osiguranje (odnosno 7,5% za I. stup i 2,5% za II. stup za osiguranike II. stupa) iz osnovice i 7,5% za zdravstveno osiguranje na osnovicu. Dakle, uvođenjem obveze plaćanja doprinosa na drugi dohodak povećalo se ukupno porezno opterećenje drugog dohotka, jedino se smanjuje ukupni trošak za isplattelja za drugi dohodak općenito koji je i prije podlijegao plaćanju doprinosa i to 20% za mirovinsko osiguranje (odnosno 15% za I. stup i 5% za drugi stup za osiguranike II. stupa) i 15% za zdravstveno osiguranje, a neto iznos primatelja drugog dohotka se povećao.

U prošlosti se brojnim izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak samo narušio sustav oporezivanja dohotka, a posebno načelo horizontalne pravednosti. U budućnosti trebale bi se razmotriti sve olakšice, povlastice, poticaji pa čak i faktori odbitaka, dobro ih analizirati te vidjeti daju li rezultate i zadržati one koje u sustav pridonose svojom progresivnosti. Porezni sustav treba mjenjati što rjeđe te tako razviti trajan i što jednostavniji sustav na koji će se građani priviknuti.

LITERATURA

- Arbutina, H. (1997): Određivanje osobnog i predmetnog obuhvata porezne obveze pri oporezivanju dohotka i dobiti, str. 162.
- Bašić, I. (2015): Porezni management, str. 10.
- Brummerhoff, D. (1996): Javne financije, str. 287.
- Isplate info, (Internet), raspoloživo na:
<https://www.isplate.info/ugovor-o-djelu.aspx> (29.03.2018.)
- Jelčić, B. (2001): Javne financije, str.228-230.
- Jelčić, B. (2011): Porezi: opći dio, str. 26.
- Jurković, P. (2002): Javne financije, str.307.
- Kesner-Škreb, M. (2004): Financijska teorija i praksa, str. 501.
- Milinović, I.: Obračun drugog dohotka od 01.01.2017. – praktični primjeri, (Internet) raspoloživo na: https://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/ripup_01-2017-194.pdf (23.04.2018.)
- Ministarstvo financija, Porezna uprava (2015): Oporezivanje drugog dohotka; Porezne obveze i obvezni doprinosi, VII. dopunjeno i izmjenjeno izdanje, str.4-5.
- Ministarstvo financija, Porezna uprava, (Internet), raspoloživo na:
<https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/GradjaniPocetna.aspx> (18.04.2018.)
- Ministarstvo financija, Porezna uprava, (Internet), raspoloživo na:
https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx (10.03.2018.)
- Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, (Internet), raspoloživo na:
<http://www.mrms.hr/pitanje/ugovor-o-radu-ugovor-o-djelu/> (26.03.2018.)
- Narodne novine, (2017): Zakon o doprinosima: poglavlje IX., članak 209.
- Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje II., članak 3.
- Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje II., članak 4.
- Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje III., članak 5.
- Narodne novine, (2017): Zakon o porezu na dohodak: poglavlje VII., članak 39.
- Narodne novine, (2017): Zakon o doprinosima: poglavlje IX., članak 209.
- Nikolić, N. (1999): Počela javnog financiranja, str. 77.
- Pavić, I.: Drugi dohodak nakon porezne reforme, (Internet), raspoloživo na:
<http://www.ekonos.hr/arhiva/oporezivanje-drugog-dohotka-nakon-01-01-2017-ukljucujuci-autorske-honorare/> (06.04.2018.)

Smith, A. (1960): The Wealth of Nations; London; 2.dio „On Taxes“

Stručne informacije RRIF (2018): Oporezivanje drugih dohodaka, str. 28.

Šimurina, N., Šimović, H., Mihelja Žaja, M., Primorac, M. (2012): Javne financije u Hrvatskoj, str. 104-105.

Zuber, M. Isplata drugog dohotka od 01. siječnja 2017. godine, (Internet), raspoloživo na:

<http://www.poslovni-edukator.hr/images/prez/pula2017/isplata%20drugog%20dohotka.pdf>

(22.03.2018.)

POPIS TABLICA:

Tablica 1: Primjer obračuna naknada po ugovoru o djelu prije promjene Zakona o porezu na dohodak

Tablica 2: Shema obračuna doprinosa i poreza na drugi dohodak na ugovorenu bruto svotu

Tablica 3: Primjer isplate naknade prema ugovoru o djelu

Tablica 4: Koeficijenti za preračun neto naknade u bruto

Tablica 5: Shema obračuna doprinosa, autorski honorar i porez

Tablica 6: Primjer obračuna isplate autorskog honorara

Tablica 7: Koeficijenti za preračun neto autorske naknade u bruto

Tablica 8: Shema obračuna doprinosa i poreza na autorski honorar umjetnika

Tablica 9: Primjer obračuna isplate autorskog honorara umjetnika

Tablica 10: Koeficijenti za preračun neto autorske naknade (55% priznati izdatak) u bruto

Tablica 11: Obračun doprinosa i poreza na dohodak na ugovorenu bruto svotu

Tablica 12: Primjer obračuna isplate drugog dohotka oslobođenog doprinosa

Tablica 13: Primjer preračunavanja neto svote drugog dohotka u bruto svotu uz primjenu prireza 18 %

SAŽETAK

Porez je oblik prislinog davanja koji nameće država, nije namijenski usmjeren i nema izravnu protučinidbu. Porezni sustav u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonima i posebnim propisima koji moraju biti usklađeni sa smjericama Europske unije. S obzirom na promjenjivost poreznih zakona, porezi su konstantno predmet rasprava. Porezni sustav bi trebao biti što jednostavniji, ali u Republici Hrvatskoj to nije slučaj, pogotovo pri oporezivanju drugog dohotka. S obzirom na navedeno, u ovom radu se istražilo oporezivanje drugog dohotka poreznih obveznika. Identificirale su se posebnosti poreza, njihovih vrsta i načela oporezivanja. Kroz primjere smo prikazali oporezivanje drugog dohotka poreznih obveznika u Republici Hrvatskoj kao i promjene u poreznom zakonu.

Ključne riječi: porez, porezni sustav, drugi dohodak

SUMMARY

Tax is the form of debt relief imposed by the state, not purpose-minded, and has no direct counterpart. The tax system in the Republic of Croatia is regulated by laws and special regulations that have to be aligned with EU directives. Given the variability of tax laws, taxes are constantly subject to debate. The tax system should be as simple as possible, but in the Republic of Croatia it is not the case, especially in the taxation of other income. In view of the above, this paper examines the taxation of other income taxpayers' income. They identified the particularities of taxes, their types and the principles of taxation. Through the examples we have presented the taxation of other income taxpayers in the Republic of Croatia as well as changes in tax law.

Keywords: tax, tax system, second income